

Suvestinė redakcija nuo 2019-10-01 iki 2020-06-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2006, Nr. [102-3935](#), i. k. 1061010ISTA000X-813

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS ĮSTATYMAS

2006 m. rugsėjo 19 d. Nr. X-813
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Viešojo saugumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Tarnyba) paskirtį, veiklos principus ir teisinius pagrindus, uždavinius, funkcijas, struktūrą, finansavimą, veiklos kontrolę, bendradarbiavimo su valstybės ar savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis pagrindus, Tarnybos pareigūnų įgaliojimus, teises ir pareigas, atsakomybę ir prievartos panaudojimo teisėtumo sąlygas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Ekstremalioji situacija** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

2. **Ypatinga situacija** – riaušės, masiniai neramumai, grupiniai veiksmai, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka ar priešinamasi teisėsaugos pareigūnams, riaušės laisvės atėmimo vietoje ar grupinis pasipriešinimas laisvės atėmimo vietos administracijai, kai jų metu vyksta pogromai, padegimai, įkaitų grobimai ir kitokie tyčiniai veiksmai, taip pat laisvės atėmimo vietoje laikomų asmenų pabėgimas, įkaitų paėmimas ar kitokie tyčiniai veiksmai, šiurkščiai pažeidžiantys laisvės atėmimo vietų vidaus tvarką.

3. **Prievarta** – Tarnybos veiklos metodas, kuriuo siekiama įgyvendinti Tarnybos uždavinius ir kuris taikomas, kai nevykdomi Tarnybos pareigūno reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus. Tarnybos pareigūnas šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka gali naudoti psichinę ir (ar) fizinę prievartą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

4. *Neteko galios nuo 2017-01-01*

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

5. *Neteko galios nuo 2017-01-01*

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

6. **Sulaikymas** – Tarnybos funkcijas atliekančio Tarnybos pareigūno veiksmai, kuriais fiziškai apribojama nusikalstamos veikos padarymu įtariamo asmens ar ją padariusio asmens, pabėgusio iš laisvės atėmimo vietos ar konvojavimo metu, taip pat atsisakančio įvykdyti teisėtą

reikalavimą padėti ginklą ar kitą daiktą, kuriuo galima sužaloti žmogų, laisvė siekiant nutraukti neteisėtus veiksmus ir perduoti tą asmenį policijos ar kitų kompetentingų įstaigų pareigūnams.

7. Svarbus valstybės objektas – nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, įrenginys ir (ar) turtas, taip pat Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos pastatas, teritorija, infrastruktūra ar kitas objektas, kurių sunaikinimas, pažeidimas ar veiklos sutrikdymas sukeltų grėsmę nacionaliniam saugumui ar pažeistų valstybės interesus.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2157](#), 2019-05-30, paskelbta TAR 2019-06-10, i. k. 2019-09410

8. Tarnybos teritorija – valstybinės žemės sklypai, kuriuose įrengta stacionari kovinio mokymo ir pratybų infrastruktūra, vykdomas Tarnybos pareigūnų specialusis rengimas atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais ir pratybos ginkluotųjų pajėgų sudėtyje ginti valstybę (krašto apsaugos tikslais).

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, *Žin.*, 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-2157](#), 2019-05-30, paskelbta TAR 2019-06-10, i. k. 2019-09410

9. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos policijos įstatyme, Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2157](#), 2019-05-30, paskelbta TAR 2019-06-10, i. k. 2019-09410

3 straipsnis. Tarnybos teisinė forma ir veiklos teisiniai pagrindai

1. Tarnyba – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministru atskaitinga nuolatinės specialiosios parengties valstybės įstaiga, kurios paskirtis – atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais, o karo metu ginkluotųjų pajėgų sudėtyje ginti valstybę, taip pat atlikti kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas funkcijas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, *Žin.*, 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

2. Tarnyba yra viešasis juridinis asmuo, turi antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu.

3. Tarnyba savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, šiuo įstatymu, Vidaus tarnybos statutu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, taip pat kitais teisės aktais.

4 straipsnis. Tarnybos veiklos principai

Tarnybos veikla grindžiama įstatymų viršenybės, teisėtumo, žmogaus teisių ir laisvių gerbimo, asmenų lygybės įstatymams, politinio neutralumo, veiklos viešumo ir konfidencialumo derinimo, profesionalumo, asmeninės iniciatyvos ir tarnybinės drausmės derinimo, tarnybinio pavaldumo, proporcingumo naudojant prievartą principais.

5 straipsnis. Tarnybos bendradarbiavimas su kitomis valstybės, savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, visuomenės informavimo priemonėmis ir visuomene

1. Tarnyba su kitomis valstybės, savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis, fiziniais ir juridiniais asmenimis, visuomenės informavimo priemonėmis bendradarbiauja įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Tarnyba viešai teikia informaciją apie savo funkcijas, struktūrą, sprendžiamus klausimus ir kitą su Tarnybos veikla susijusią informaciją leidama neperiodinius informacinius leidinius arba kitu būdu.

II SKYRIUS TARNYBOS UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

6 straipsnis. Tarnybos uždaviniai

Tarnybos uždaviniai:

1) atkurti ir (ar) užtikrinti viešąją tvarką ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, *Žin.*, 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

2) pagal savo kompetenciją likviduoti pavojus žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, *Žin.*, 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

3) užtikrinti sulaikytųjų, suimtųjų ir nuteistųjų konvojavimo organizavimą ir vykdymą;

4) užtikrinti svarbių valstybės objektų apsaugą;

5) atlikti asmenų paiešką;

6) sustiprinti Lietuvos policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgas ir padėti šioms institucijoms įgyvendinant pavestas funkcijas;

7) ginti valstybę karo atveju;

8) atlikti kitus įstatymų Tarnybai pavestus uždavinius.

7 straipsnis. Tarnybos funkcijos

Tarnyba, įgyvendindama jai pavestus uždavinius:

1) slopina riaušes, masinius neramumus, grupinius veiksmus, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka ar priešinamasi teisėsaugos pareigūnams, riaušes laisvės atėmimo vietose ar grupinius pasipriešinimus laisvės atėmimo vietų administracijai, taip pat kitokius tyčinius veiksmus, šiurkščiai pažeidžiančius laisvės atėmimo vietų vidaus tvarką, išlaisvina įkaitus;

2) ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais užkerta kelią veiksams, keliantiems pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba šiurkščiai pažeidžiantiems viešąją tvarką ar laisvės atėmimo vietos vidaus tvarką;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, *Žin.*, 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

3) konvojuoja suimtuosius ir nuteistuosius į laisvės atėmimo vietas, iš vienos laisvės atėmimo vietos į kitą;

4) įstatymų nustatyta tvarka konvojuoja sulaikytuosius, suimtuosius ir nuteistuosius iš laisvės atėmimo vietų į Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, Apeliacinį, apygardos teismus, Lietuvos vyriausiąjį administracinį ir apygardos administracinius teismus, o ypatingo konvojaus atvejais (kai konvojuojami nuteistieji, kuriems įsiteisėjęs teismo nuosprendis dėl laisvės atėmimo iki gyvos galvos, taip pat kitais įstatymų nustatytais atvejais) – ir į miestų ir rajonų apylinkės teismus ir atgal į laisvės atėmimo vietas, saugo juos per teismo posėdžius;

5) konvojuoja sulaikytuosius, suimtuosius ir nuteistuosius jų ekstradicijos atvejais, juos deportuojant, perduodant Tarptautiniam baudžiamajam teismui, perduodant pagal Europos arešto orderį, taip pat nuteistuosius perduodant toliau atlikti bausmę;

6) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja ieškant iš laisvės atėmimo vietų pabėgusių ar

konvojavimo metu pabėgusių asmenų ir juos sulaiko;

7) saugo svarbius valstybės objektus pagal Vyriausybės patvirtintą sąrašą;

8) vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovų prašymu padeda atlikti vidaus reikalų statutinėms įstaigoms pavestas funkcijas. Tarnybos pareigūnų pasitelkimo tvarką ir konkrečias užduotis nustato vidaus reikalų ministras;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

9) ginkluotųjų pajėgų sudėtyje gina valstybę karo metu;

10) padeda likviduoti ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinius;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

11) dalyvauja Jungtinių Tautų, kitų tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos, užsienio valstybių operacijose ir misijose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

12) bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių teisėsaugos ir kitomis institucijomis ir įstaigomis, tarptautinėmis organizacijomis Tarnybos kompetencijos klausimais;

13) kaupia, saugo ir analizuoja informaciją, reikalingą Tarnybos uždaviniams atlikti;

14) įgyvendina kitas įstatymų nustatytas funkcijas.

III SKYRIUS TARNYBOS STRUKTŪRA IR VALDYMAS

8 straipsnis. Tarnybos, jos padalinių steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir likvidavimas

1. Tarnybą steigia ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė. Tarnyba reorganizuojama, pertvarkoma ar likviduojama įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Tarnybos struktūrą nustato vidaus reikalų ministras Tarnybos vado teikimu. Tarnybos struktūra turi būti tokia, kad būtų užtikrintas greitas ir tikslus Tarnybai pavestų funkcijų atlikimas.

3. Tarnybos padalinius steigia, reorganizuoja, pertvarko ar likviduoja vidaus reikalų ministras Tarnybos vado teikimu. Tarnybos padaliniai turi būti dislokuoti taip, kad būtų užtikrintas Tarnybos pareigūnų atvykimas į ypatingos ar ekstremaliosios situacijos vietą ne vėliau kaip per 2 valandas nuo vidaus reikalų ministro įsakymo dėl Tarnybos pareigūnų panaudojimo ypatingai ar ekstremaliajai situacijai likviduoti priėmimo momento.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

9 straipsnis. Tarnybos vadovai

1. Tarnybai vadovauja ir už jos veiklą atsako Tarnybos vadas.

2. Tarnybos vadą vidaus reikalų ministro teikimu penkeriems metams į pareigas skiria ir iš jų atleidžia Vyriausybė. Tarnybos vadas tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas vidaus reikalų ministrui.

3. Tarnybos vado pavaduotojus į pareigas skiria ir iš jų atleidžia vidaus reikalų ministras. Vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1861](#), 2015-06-25, paskelbta TAR 2015-07-03, i. k. 2015-10823

IV SKYRIUS TARNYBOS PAREIGŪNŲ TEISĖS IR PAREIGOS

10 straipsnis. Tarnybos pareigūnų teisės

1. Tarnybos pareigūnas, įgyvendindamas šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytas Tarnybos

funkcijas, turi teisę:

1) reikalauti iš fizinių ir juridinių asmenų imtis neatidėliotinių priemonių, kad būtų greitai pašalintos kliūtys, trukdančios Tarnybos pareigūnui atlikti jo tiesiogines užduotis. Teisėti Tarnybos pareigūno reikalavimai turi būti vykdomi besąlygiškai ir tuoj pat;

2) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka panaudoti fizinę ir psichinę prievartą, specialiąsias priemones, šaunamuosius ginklus, sprogstamąsias medžiagas;

3) laikinai apriboti patekimą į teritoriją ar patalpas, sustabdyti darbus, apriboti ar uždrausti transporto eismą, jei kyla pavojus viešajai tvarkai, turto, asmens ar valstybės saugumui;

4) teisės aktų nustatyta tvarka ir atvejais naudoti specialius šviesos ir garso signalus, įrengtus transporto priemonėse;

5) įstatymų nustatyta tvarka gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų juridinių ir fizinių asmenų informaciją, būtiną Tarnybos uždaviniams įgyvendinti;

6) fotografuoti, daryti garso ar vaizdo įrašus nepažeisdamas asmens teisės į privatų ir šeimos gyvenimą;

7) pagrįstai įtardamas, kad padarytas administracinis teisės pažeidimas ar nusikalstama veika, ir kitais įstatymų nustatytais atvejais tikrinti asmens, transporto priemonės, krovinių, ginklų ar kitų daiktų dokumentus ir laikinai, kol bus priimtas kompetentingos institucijos sprendimas, juos paimti ir saugoti;

8) pristatyti administracinį teisės pažeidimą padariusį asmenį į policiją arba į savivaldybės seniūnijos kaimo vietovėje patalpas;

9) apžiūrėti asmenį, jeigu pagrįstai mano, kad jis turi daiktų, kuriais gali susižaloti, sužaloti kitą asmenį ar Tarnybos pareigūną;

10) persekiodamas konvojavimo metu ar iš laisvės atėmimo vietos pabėgusį asmenį arba nusikalstamos veikos padarymu įtariamą asmenį, taip pat siekdamas užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai, bet kuriuo paros laiku įeiti į fiziniams ir juridiniams asmenims priklausančias gyvenamąsias ar negyvenamąsias patalpas, teritorijas, sustabdyti ir patekti į transporto priemones. Atsisakius paklusti, Tarnybos pareigūnas turi teisę visomis įmanomomis priemonėmis atidaryti patalpas ir transporto priemones. Ši teisė taip pat suteikiama ekstremaliųjų situacijų atvejais. Apie tokius veiksmus per 24 valandas turi būti pranešta prokurorui;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, *Žin.*, 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

11) persekiodamas konvojavimo metu ar iš laisvės atėmimo vietos pabėgusį asmenį arba administracinio teisės pažeidimo ar nusikalstamos veikos padarymu įtariamą asmenį, veždamas asmenį, kuriam būtina neatidėliotina medicinos pagalba, į sveikatos priežiūros įstaigą ar kitais neatidėliotinais atvejais nekliudomai naudotis visomis transporto priemonėmis, priklausančiomis fiziniams ar juridiniams asmenims, išskyrus diplomatinių ir konsulinių įstaigų transporto priemones;

12) tikrinti ir apžiūrėti į saugomų objektų teritoriją įvažiuojančias ir iš jos išvažiuojančias transporto priemones, fiziniams ar juridiniams asmenims priklausančiose transporto priemonėse esančius krovinius ir daiktus, taip pat kontrolės postuose tikrinti ir apžiūrėti asmenis ir jų bagažą.

2. Tarnybos pareigūnas turi ir kitų įstatymų jam suteiktų teisių.

11 straipsnis. Tarnybos pareigūnų pareigos

1. Tarnybos pareigūnas, atlikdamas šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytas Tarnybos funkcijas, privalo:

1) gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti jo teises ir laisves;

2) gavęs pranešimą apie daromą nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą arba pats būdamas įvykio liudytoju, imtis neatidėliotinių priemonių, kad būtų užkirstas kelias daromai nusikalstamai veikai ar kitam teisės pažeidimui, apsaugota įvykio vieta ir įrodymai, nustatyti liudytojai, sulaikytas nusikalstamą veiką padaręs asmuo, ir pranešti apie tai policijos įstaigai. Šio punkto reikalavimai (išskyrus reikalavimą pranešti apie tai policijos įstaigai) netaikomi tarnybos pareigūnui tais atvejais, kai šios pareigos atlikimas pakenktų įgyvendinti Tarnybos uždavinius;

3) suteikti neatidėliotiną medicinos ar kitą būtiną pagalbą nukentėjusiam ar bejėgiškos būklės asmeniui;

4) imtis visų galimų priemonių žmonėms, turtui ir gamtai gelbėti ypatingų ir ekstremaliųjų situacijų atvejais;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

5) laikyti paslapyje konfidencialaus pobūdžio informaciją, jeigu kitko nereikalauja tarnybinės pareigos.

2. Tarnybos pareigūnas privalo vykdyti ir kitas įstatymų jam nustatytas pareigas.

3. Tarnybos pareigūnas tarnybos metu privalo dėvėti uniformą.

V SKYRIUS

ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ IR PRIEVARTOS PANAUDOJIMAS

12 straipsnis. Prievartos naudojimo sąlygos

1. Tarnybos pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik tarnybinio būtinumo atvejais ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinėms pareigoms įvykdyti. Tarnybos pareigūnas naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai bet koks delsimas kelia pavojų Tarnybos pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Psichinę prievartą Tarnybos pareigūnas turi teisę panaudoti šio straipsnio 3, 4 dalyse arba šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

3. Fizinę prievartą Tarnybos pareigūnas turi teisę panaudoti šiais atvejais:

1) saugodamasis ar siekdamas apsaugoti kitus asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei ar sveikatai;

2) kai asmenys vengia vykdyti Tarnybos pareigūno reikalavimus ar nurodymus (siekdamas priversti asmenį paklusti), taip pat sulaikydamas asmenis (jeigu jie priešinasi);

3) atremdamas kėsiniimąsi į šaunamąjį ginklą, sprogmenis, specialiąsias priemones, ryšio priemones ir siekdamas šiuos objektus susigrąžinti;

4) atremdamas statinių (įskaitant patalpas), teritorijų, transporto priemonių ar kito turto užpuolimą arba šiuos užimtus objektus išlaisvindamas;

5) patekdamas į teritorijas, patalpas ar transporto priemones per kratą ar poėmį arba kai turimais duomenimis jose gali būti laikomi įkaitai arba slėptis asmenys, galimai padarę administracinius nusižengimus ar nusikalstamas veikas;

6) ypatingų situacijų atvejais;

7) stabdydamas transporto priemonę, laivą ar orlaivį (tarnybinio būtinumo atvejais);

8) užkirsdamas kelią administraciniams nusižengimams ar nusikalstamoms veikoms.

4. Tarnybos pareigūnas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones:

1) prieš agresyvius ar linkusius žaloti asmenis;

2) konvojuodamas arba pristatydamas į policijos įstaigą, kitą instituciją ar įstaigą administracinius nusižengimus ar nusikalstamas veikas padariusius (galimai padariusius) asmenis, atlikdamas šių asmenų apžiūrą, taip pat vykdydamas asmenų išsiuntimą iš Lietuvos Respublikos ar vykdydamas šių asmenų grąžinimą į Lietuvos Respubliką.

5. Tarnybos pareigūnas turi teisę transporto priemone stabdyti kitą transporto priemonę šią blokuodamas. Kai stabdoma transporto priemonė ar joje esantys asmenys savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų Tarnybos pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai, Tarnybos pareigūnas turi teisę kita transporto priemone ar tam skirta specialiąja priemone taranuoti stabdomą transporto priemonę. Tarnybos pareigūnas, kuris, vairuodamas transporto priemonę, blokavo arba taranavo kitą transporto priemonę ir dėl to kyla pavojus asmenų gyvybei ar sveikatai, po šių veiksmų nedelsdamas turi imtis priemonių šių veiksmų padariniams pašalinti.

6. Tarnybos pareigūnas turi teisę kaip specialiąją priemonę panaudoti šaunamąjį ginklą, iššaudamas į specialiųjų priemonių specifikaciją įtrauktus užtaisus, kurių keliamas poveikis sukurtas nesukelti tiesioginio pavojaus nei asmens, prieš kurį naudojamas šaunamasis ginklas, nei kitų asmenų gyvybei.

7. Kai nėra neišvengiamo pavojaus Tarnybos pareigūnų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, specialiąsias priemones (išskyrus antrankius, asmenų sulaikymo, surišimo ar tramdymo priemones ar įrankius) naudoti draudžiama:

- 1) prieš asmenis, jei yra akivaizdu arba Tarnybos pareigūnui žinoma, kad jie neįgalūs;
- 2) prieš asmenis, jei Tarnybos pareigūnui yra žinoma, kad jie turi neliečiamybės teisę;
- 3) prieš moteris, jei yra akivaizdu arba Tarnybos pareigūnui žinoma, kad jos nėščios;
- 4) prieš nepilnamečius asmenis, jei jų išvaizda atitinka amžių.

8. Tarnybos pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie Tarnybos pareigūno panaudotą fizinę ar psichinę prievartą, jei tai lėmė asmens mirtį arba gyvybei pavojingą sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

9. Tarnybos pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės ar fizinės prievartos panaudojimu. Tarnybos pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Vyriausybė.

10. Specialiųjų priemonių specifikaciją ir panaudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

13 straipsnis. *Neteko galios nuo 2017-01-01*

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

14 straipsnis. Šaunamųjų ginklų ir sprogmenų naudojimas

1. Šaunamieji ginklai ar sprogmenys gali būti panaudoti tik išimtiniais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina ir kai psichinė ar fizinė prievarta buvo neveiksminga arba kyla neišvengiamas pavojus asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Tarnybos pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenis šiais atvejais:

- 1) atremdamas ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją;
- 2) atremdamas ginkluotus užsienio valstybių diplomatinių ir tarptautinių organizacijų atstovybių ir jų teritorijų, užsienio valstybių konsulinių įstaigų ir jų teritorijų bei šių institucijų vadovų rezidencijų ir jų teritorijų, Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų ar jų teritorijų, nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių ar jų teritorijų ir nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto ar jų teritorijų užpuolimus, šiuos užimtus objektus išlaisvindamas;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-1014](#), 2018-01-12, paskelbta TAR 2018-01-23, i. k. 2018-01027

3) gindamasis ar gindamas kitą asmenį nuo netikėto, pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;

4) išlaisvindamas įkaitus, užkirsdamas kelią įkaitų pagrobimui arba teroro aktui;

5) sulaikydamas nusikalstamą veiką galimai padariusį asmenį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus Tarnybos pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai;

6) sulaikydamas transporto priemonę vairuojantį asmenį, kuris savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų Tarnybos pareigūno arba kito asmens gyvybei.

3. Tarnybos pareigūnas, nekeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš gyvūną, laivą, orlaivį arba transporto priemonę, kai kyla neišvengiamas pavojus Tarnybos pareigūno arba kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

4. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą ar sprogmenis, Tarnybos pareigūnas privalo įspėti apie šį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia neišvengiamą pavojų Tarnybos pareigūno arba kito asmens gyvybei ar sveikatai arba kai toks įspėjimas yra neįmanomas.

5. Tarnybos pareigūnas, nekeldamas pavojaus įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą, išsikviesti pagalbą.

6. Šio straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nustatytasis atvejis Tarnybos pareigūnas turi teisę panaudoti sprogmenis prieš asmenis. Be to, nesukeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei, Tarnybos pareigūnas turi teisę sprogmenis panaudoti sprogstamiesiems įtaisams sunaikinti, patekdamas į patalpą (vietą), kurioje laikomi įkaitai ar daromi kiti pavojų asmens gyvybei ar sveikatai keliantys nusikalstami veiksmai.

7. Kai nėra neišvengiamo pavojaus Tarnybos pareigūno arba kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, naudoti šaunamąjį ginklą ar sprogmenis draudžiama:

1) žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus atvejus;

2) patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų asmens gyvybei ir sveikatai ar visuomenės saugumui.

8. Tarnybos pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą ar sprogmenis ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie Tarnybos pareigūno panaudotą šaunamąjį ginklą ar sprogmenis, jei tai lėmė asmens mirtį arba sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

9. Tarnybos pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijomis, susijusiomis su šaunamųjų ginklą ar sprogmenų naudojimu. Tarnybos pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Vyriausybė.

10. Šio straipsnio 1, 2, 3 dalių ir 7 dalies 1 punkto nuostatos netaikomos tais atvejais, kai šaunamasis ginklas naudojamas kaip specialioji priemonė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

15 straipsnis. Neteko galios nuo 2017-01-01

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

16 straipsnis. Neteko galios nuo 2017-01-01

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

VI SKYRIUS TARNYBOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS YPATINGŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

17 straipsnis. Tarnybos pajėgų panaudojimas ir siuntimas likviduoti ypatingos situacijos

Tarnybos pajėgos gali būti siunčiamos likviduoti ypatingos situacijos tik vidaus reikalų ministro įsakymu ir jos panaudojamos ypatingai situacijai likviduoti vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

18 straipsnis. Vadovavimas ypatingos situacijos likvidavimui

1. Tarnybos pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant ypatingą situaciją, vadovauja Tarnybos vadas arba jo įgaliotas Tarnybos pareigūnas (toliau – operacijos vadovas). Operacijos vadovas nustato ypatingos situacijos likvidavimo tvarką, būdus, priemones, veiksmų mastą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

2. Operacijos vadovo ir kitų Tarnybos pareigūnų nurodymai ypatingos situacijos metu yra privalomi. Duodamas nurodymus, operacijos vadovas privalo atsižvelgti į jo vadovaujamų pajėgų kompetenciją ir veiklos specifiką. Ypatingos situacijos metu niekas negali trukdyti operacijos vadovo ar kitų Tarnybos pareigūnų veiksmams. Operacijos vadovo nurodymus turi teisę atšaukti tik pats operacijos vadovas, Tarnybos vadas ar vidaus reikalų ministras.

3. Ypatingos situacijos metu kilus tiesioginiam pavojui žmonių sveikatai, gyvybei, turtui ar aplinkai, operacijos vadovas gali laikinai apriboti patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpas, duoti nurodymą evakuoti jose esančius žmones, sustabdyti darbus, išjungti elektros ar kitokius įrenginius, apriboti ar uždrausti transporto priemonių eismą.

4. Operacijos vadovas atsako už ypatingos situacijos likvidavimą ir už Tarnybos pareigūnų saugumą.

19 straipsnis. Tarnybos pajėgų pasitelkimas ekstremaliųjų situacijų metu

Tarnybos pajėgų pasitelkimą ekstremaliųjų situacijų metu reglamentuoja įstatymai ir kiti teisės aktai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

VII SKYRIUS

TARNYBOS FINANSAVIMAS, MATERIALINIS APRŪPINIMAS IR VEIKLOS KONTROLĖ

20 straipsnis. Tarnybos finansavimas ir materialinis aprūpinimas

Pakeistas straipsnio pavadinimas:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

1. Tarnyba finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.
2. Tarnybai finansuoti gali būti naudojamos ir kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos.
3. Tarnyba aprūpinama materialinėmis ir techninėmis priemonėmis iš jai finansuoti skirtų asignavimų.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

20¹ straipsnis. Tarnybos teritorija

Valstybinės žemės sklypų, sudarančių Tarnybos teritoriją, plotus ir jų ribas tvirtina Vyriausybė, o patekimo į Tarnybos teritoriją ir buvimo joje vidaus tvarką nustato Tarnybos vadas.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

21 straipsnis. Tarnybos veiklos kontrolė

1. Tarnybos veiklą kontroliuoja vidaus reikalų ministras, kitos valstybės institucijos ir įstaigos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
2. Tarnybos vidaus darbo tvarką nustato Tarnybos vadas.
3. Tarnybos vidaus kontrolė ir vidaus auditas atliekami Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nustatyta tvarka.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22 straipsnis. Tarnybos pareigūnų uniformos, skiriamieji ženklai, pareiginiai laipsniai, pareigūnų pažymėjimai ir pareigūnų socialinės garantijos

1. Įsigaliojus šiam įstatymui, Tarnybos pareigūnai dėvi vidaus tarnybos pareigūnų uniformas su skiriamaisiais ženklais tol, kol bus išduota Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtinta nauja Tarnybos pareigūnų uniforma ir skiriamieji ženklai.

2. Tarnybos pareigūnams paliekami iki Vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos dalinių reorganizavimo jų turėti laipsniai.

3. Įsigaliojus šiam įstatymui, Tarnybos pareigūnų vidaus tarnybos pažymėjimai lieka galioti iki jų galiojimo termino pabaigos, bet ne ilgiau kaip vienus metus.

4. Tarnybos pareigūnams taikomos Vidaus tarnybos statuto nustatytos socialinės garantijos.

23 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

Vyriausybė per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo:

1) reorganizuoja Vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos dalinius į Viešojo saugumo tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos;

2) patvirtina ar pakeičia kitus teisės aktus, reikalingus šio įstatymo nuostatomis įgyvendinti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1504](#), 2011-06-22, Žin., 2011, Nr. 86-4146 (2011-07-13), i. k. 1111010ISTA0XI-1504

Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 17, 18, 19, 20 straipsnių pakeitimo ir papildymo, VI skyriaus pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo 20-1 straipsniu įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1861](#), 2015-06-25, paskelbta TAR 2015-07-03, i. k. 2015-10823

Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 9 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2371](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-05-27, i. k. 2016-14174

Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 2, 7, 12, 14 straipsnių pakeitimo ir 13, 15, 16 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1014](#), 2018-01-12, paskelbta TAR 2018-01-23, i. k. 2018-01027

Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 14 straipsnio pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2157](#), 2019-05-30, paskelbta TAR 2019-06-10, i. k. 2019-09410

Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 2 straipsnio pakeitimo įstatymas